LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y. $11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 12 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penktadienis, sausio (Jan.) 17, 1958 **** METAI 47-ti

KRISLAI

Iš kitokia nuomonė.
Suvažiavimo reikalai.
Viskas atbulai.
Ko čia ieškoma?
Liūdna žinia.
Kur dingo poteriai?

Rašo **A. Bimba**

Vienas geras draugas man sako:

— Jūs pamirštate mus, pensininkus. Laiko mes turime daugiau negu reikia. Ne visi esame kazirninkai. Laisvė yra visa mūsų patieka. Ką mes per dienas darysime, kuomet Laisvę gausime tik sykį ar du sykius per savaitę?

Labai rimta nuomonė. Su ja reikia skaitytis. Yra draugų, kurie laikraštį perskaito ištisai kasdieną. Jiems bus nuobodu be dienraščio.

Bet apie visa tai pasikalbėsime Laisvės šērininkų suvažiavime sausio 26 dieną. Svarbu jame dalyvauti.

Tiktai suvažiavimas galės tarti paskutinį žodį, kaip dažnai Laisvė išeidinės.

Tuo tarpu, ar visi galvojate apie suvažiavimo pasveikinimą?

Man patinka So. Bostono laisviečiai. Jie ir šiemet rengia pramogą suvažiavimo pasveikinimui.

Sobostoniečių parengimas įvyks jau šį sekmadienį, sausio 19 d. Nepamirškite dalyvauti, kuriems galima be didelio vargo parengimą pasiekti.

Su mūsų šalies vyriausybe viskas sukasi atbulai.

Ji siūlo nukirsti lėšas apšvietos, sveikatos, namų statybos, kelių gerinimo ir taisymo reikalams, o pridėti keturis bilijonus pasiruošimui prie karo.

Prez. Ike sako, kad mes nuo dabar vesime visuotinos taikos ofensyvą, bet savo pranešimą Kongresui pradėjo su grumojimu didesniu apsiginklavimu.

Arba, štai, kitas, tiesiog juokingas dalykas. Prezidentas savo atsakyme Bulganinui sako, kad erdvės reikalų sutvarkymas yra svarbiausia ir greičiausia tarptautinė problema.

Kodėl? Todėl, kad Sovietai turi net du sputnikus, o mes neturime nė vieno!

Sovietai siūlo uždrausti atominių bombų gaminimą ir bandymus. Mes sakome: negalima, nes mes tokių bombų turime tiek ir tiek.

Ką mes turime, to negalima uždrausti. Ko neturime, būtinai turi būti uždrausta!

Labai liūdna žinia iš Chicagos. Ją matėte vakar dienos Laisvėje.

Vėl smarkiai pašlijo draugo Prūseikos sveikatos reikalai.

Seniau New Yorke ant 13-tos gatvės prie University Place gyvuodavo įdomi pažangiųjų knygų parduotuvė, "The Workers Bookshop" vadinama.

Dabar jos ten nebėra — išsikraustė ant 100 East 16th St. Jei turėsite reikalą, žinokite kur kreiptis.

Kur dingo maldos ir poteriai?

Jų nė su žiburiu nebesurandu Brooklyno pranciškonų Darbininke.

Maldas ir poterius pavadavo rusai, sputnikai, sovietai ir komunistai.

Štai ką randame sausio 14 d. laidoje:

"Maskva užsimojo Europą atplėšti nuo Amerikos ir Ameriką palikti izoliuotą".

"Bulganinas ministerius atmetė"

"Amerikos komunistai skaldosi"

"Maskva žudo savo sputnikus"

"Komunistai žudo jiems neištikimus žmones"

"Maskva ir Vatikanas"

"Kur yra atominiai rusų miestai?"

Matote, kas atsitiko su pranciškonų organu.

Anglai už taiką, kad ir be Amerikos talkos

Londonas. — Anglija yra vyriausia Amerikos atrama NATO organizacijoje, bet taip yra su jos konservatyvų valdžia, o ne su žmonėmis. Gallup, prezidentas Amerikos Instituto dėl Viešosios Nuomonės klausinėjo anglus piliečius ir štai rezultatai.

Klausė: kokis yra geriausias kelias išvengti karo? 65 procentai pasisakė už Vakarų vadų konferenciją su Tarybų Sąjungos vadais, kad didesnis apsiginklavimas balsavo tik 8 proc. ir 27 proc. susilaikė.

Klausė: ar gerai Vakarų ir Rytų būtų pasirašyta taikos sutartis? Už balsavo 73 procentai, o tik 13 procentų prieš.

Klausė: ar gerai būtų, kad pati viena Anglija nepaisant Jungtinių Valstijų darytų tuos žingsnius prie taikos? Už tai balsavo 53 procentai, 37 procentai kad laikytis išvien su Amerika ir 10 proc. nebalsavo.

Tokia yra Anglijos liaudies nuomonė, tokia yra jos valia. Bet kol kas, kaip laiboristų vadas Bevanas sakė "Anglijos valdžia yra kurčia ir nenori girdėti liaudies balso."

Koki yra Mr. Kennan pasiūlymai taikai

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų įtakingi politikai stengiasi atmesti kaipo netinkamus Mr. Kennano pasiūlymus. George F. Kennan per ilgus metus buvo skaitomas Amerikos geriausias specialistas Sovietų Sąjungos ir Europos reikalais. Jis ilgai buvo Amerikos atstovu Maskvoje. Bet dabar jis jau "negeras." Mr. Kennanas taikos gerovei siūlo:

(1) Vokietija turi būti suvienyta pagalba laisvų valdžios rinkimų Rytų ir Vakarų Vokietijos dalyse. Naujai apvienyta Vokietija neturi remti, arba prigulėti prie jokio kitų valstybių karinio bloko. Jos armija turi būti nedidelė ir neturi turėti atominių ginklų.

(2) Kaip Amerika ir jos talkininkai, taip Tarybų Sąjunga — turi ištraukti savo armijų dalinius iš Vakarų ir Rytų Europos, tai yra iš kitų šalių.

(3) Amerika, Anglija ir Sovietų Sąjunga turi atsisakyti nuo gaminimo ir naudojimo atominių ginklų. Vakarų blokas (NATO) ir komunistinių šalių Varšuvos Sąjunga turi pasirašyti sutartį, kad vieni prieš antrus nekariaus.

Jau reikalaus mažiau įnešti turto (stock)

Washingtonas. — Kad paakstinti prekybą, tai Federal Reserve Board nutarė, kad apyvartoje būtų reikalaujama mažiau įnešamo turto. Iki dabar buvo reikalaujama, kad 70 procentų daikto vertė būtų įnešta. Nuo dabar bus reikalaujama tik 50 procentų.

Kinijos liaudies nauji darbo planai

Pekinas. — Kinijos laikraščiai rašo, kad laike dabartinio Penkių metų plano bus daug kreipiama atydos į kalnų sritis. Kiek galima bus žemė naudojama javų auginimui. Bet kur to negalima, bus užveista sodai, auginama galvijai. Visur bus pravesta reikalingi keliai.

Londone spauda ir žmonės pasidalinę

Londonas.—Anglijos premjero Macmillano šalininkai pasitenkinę prezidento Eisenhowerio atsakymu Bulganinui. Jie mano, kad gal tas nuramins Anglijoje žmones. Bet žmonių tarpe tas atsakymas nerado pritarimo. Laiboristų spauda kritikuoja prezidento atsakymą.

Washingtonas. — Vėlesnė vyriausybės visokių komitetų ir spaudoje propaganda sudarė glaudžią vienybę tarpe kongresmanų. Pasiūlymas skirti $549,000,000 karo aviacijai priedo prie dabartinių išlaidų buvo vienbalsiai priimta Kongreso narių bute.

Žemė drebėjo Peru, Pietų Amerikoje

Lima, Perų. — Žemė drebėjo Arequipa mieste, kuris turi 130,000 gyventojų ir Miraflores mieste, pastarasis turi 16,000 gyventojų. Abu miestai yra prie Ramiojo vandenyno. Kol kas žinoma, kad žuvo 22 žmonės, šimtai sužeistų ir dideli nuostoliai.

Kinija nesutiks — atidalinti Taiwaną

Pekinas. — Azijoje girdisi, kad laikinai lai būna dvi Kinijos. Viena Kinija milžinas sausumoje, o antra ant Taiwano (Formosa) salos. Kinijos vyriausybė nusistačius nevartoti jėgos prieš reakcininkus jų išvijimui nuo Taiwano, tą pareiškė Bandungo konferencijoje. Bet ir nesutiks atsisakyti nuo Taiwano. Paskelbimas Taiwano, kaipo "antrosios Kinijos," būtų pavertimas salos į Amerikos imperializmo bazę.

Trys karo šalininkai vadovaus Pentagone

Washingtonas.—Kad sutaikyti tūlus besiginčijančius karo viršininkus Pentagone (kariniame centre), tai sudaryta iš trijų vadovybė. Tais vadovais yra generolas Omar N. Bradley, aviacijos generolas Nathan F. Twining ir admirolas Arthur W. Radford. Visi jie didesnio apsiginklavimo šalininkai ir "jėgos politikos" palaikytojai.

Kiek Amerika išleido lėktuvams ir raketoms

Washingtonas.—Aircraft Indus. Ass'n prezidentas O. R. Cook sako, kad 1957 metais lėktuvų gamintojai gavo $11,500,000,000 įplaukų. Jie turėjo virš 800,000 darbininkų. Įplaukos buvo su mažomis išimtimis iš valdžios už karinius lėktuvus. Raketų gamybai valdžia išleido $3,000,000,000.

Kanados vyriausybė protestavo Amerikai.

Washingtonas. — Kanados ambasadorius N. Robertson įteikė protesto notą Jungtinių Valstijų Valstybės departmentui ir asmeniškai kalbėjosi per pusvalandį. Protestuoja, kad Amerika apribavo iš Kanados įgabenimą aliejaus. Tai padaryta naudai Amerikos aliejaus kompanijų.

So. Whitley, Ind. — Mirė generolas F. W. Baldwin sulaukęs 90 metų. Neveltui sako "generolai tik lovoje miršta."

Sovietai persergėjo Daniją ir Turkiją

Kopenhagenas, Danija. — Danų dienraščio "Dansk Folkstyre" korespondentas kalbėjosi Maskvoje su Chruščiovu. Chruščiovas sakė, kad Tarybų Sąjunga nepakęs, jeigu Danijoje, Norvegijoje ir Turkijoje bus leista steigti atomų bombų bazės.

Bananų auginimas yra pelningas K. Rikoje

San Jose, Kosta Rika.— Jungtinių Valstijų United Fruit Co. čia turi 29,000 akrų bananų plantacijas, kur auga 8,500,000 bananų "medžių." Į metus plantacijos duoda apie $17,000,000 pelno. Dabar ir Standard Fruit Co. iš New Orleans nupirko 5,000 akrų plotą, kur mano turėti 1,000,000 bananų medžių. Kosta Rika (Costa Rica), yra Centralinėje Amerikoje 19,653 ketv. mylių ploto respublika su milionu gyventojų.

Daugiau bus atydos į Sovietų žurnalus

Washingtonas. — Amerikoje gauna šimtus tarybinių mokslinių žurnalų. Bet iki pabaigos pereitųjų metų į juos nebuvo kreipiama dėmesio. Tik sputnikai pakeitė nusistatymą. Dabar Amerikos vyriausybė vers daug straipsnių iš tų žurnalų ir oficialių Sovietų dokumentų. Suprantama, tas bus ne dėl liaudies, bet valdžios įstaigoms.

Užsienio laivų bus pagalba Indonezijoje

Jakarta, Indonezija. — Indonezijos admirolas tvarkąs jūrininkystės reikalus Mohammed Nazir pranešė, kad Japonijos sostinėje tarėsi su Tarybų Sąjungos, Lenkijos, Jugoslavijos, Vakarų Vokietijos, Danijos ir Norvegijos atstovais. Iš visų šalių gali gauti parandavoti prekybinių laivų, kurie reikalingi Indonezijai.

Nauji tarybinių moksl. atidengimai

Londonas. — Tarybų Sąjungos Mokslų Akademijos du profesoriai V. I. Krasovsky ir I. S. Šeklovsky dėsto, kad gilioje senovėje, kada susiformavo anglis, aliejus ir kiti gamtos turtai, tai ropliai dinosaurai žuvo nuo kosminių saulės spindulių, o ne dėl maisto stokos.

Hollywood, Calif. — Mirė artistė Edna Purviance, kuri seniau daug kartų vaidino išvien su Charles Chaplinu. Ji buvo 61 metų.

Gamyba krinta ir jau budžete turės skolų

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris pirmu kartu po savo pastarosios ligos turėjo konferenciją su spaudos reporteriais. Sveikatos reikale jis sakė, "jaučiasi gerai," bet atrodė prasčiau, kaip pirma.

Kas dėl konferencijos su Tarybų Sąjungos vadais, tai jis mano, kad reikia pradėti nuo ambasadorių, užsienio ministrų ir jau tik tada, jeigu bus reikalas, tai premjerų ir prezidentų. Žinoma, tai labai ilgas kelias.

Ekonominiais klausimais sakė, kad gamyba krinta žemyn, kad darbininkų yra atleidžiama iš darbo. Tą parodo ir gruodžio mėnesio piliečių įplaukos, kurios buvo $2,500,000,000 mažesnės, kaip metai laiko atgal tą patį mėnesį. Mano, kad vien algomis darbininkai gavo ant $750,000,000 mažiau.

Kas dėl valdžios budžeto, tai jis laikosi už savo pasiūlymą Kongresui, kad turi būti padidintas. Klausta: kaip bus, jeigu įplaukos bus mažesnės, kaip išeigos, tai prezidentas atsakė, kad geriau turėti daugiau skolų, negu kelti taksus.

1957 Tar. Sąjungos pagalba užsienyje

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų vyriausybė surinko faktus apie pagalbą Tarybų Sąjungos atsilikusioms šalims. Viso Sovietai iki 1958 metų pradžios yra davę $1,900,000,000 vertės pagalbos. Jos gavo sekamos šalys:

Afganistanas gavo $100,000,000 paskolos, Burma gavo apie $50,000,000, Kambodija — $22,400,000, Ceilono valstybė gavo iš Sovietų $20,000,000 ir iš Kinijos $16,000,000 paskolos, Indija gavo $270,000,000, Indonezija — $110,000,000, Nepalo karalystė — $13,000,000, Egiptas — $465,000,000, Sirija — $280,000,000 ir Jugoslavija — $465,000,000.

Sovietai suteikė kredito toms šalims perkant pas juos reikmenų, arba pastatant fabrikus, elektros gaminimo jėgaines, prakasant apsausinimo arba apdrėkinimo kanalus, nutiesiant kelius — tai vis ekonominė, žmonių gerovei pagalba. Sovietai nerišą savo kreditą su bent kokiais politiniais ar militariniais reikalavimais. Tokia Sovietų politika yra priimtina atsilikusių šalių valdžioms ir žmonėms.

Planuoja jie daugiau jau veikti Afrikoje

Londonas. — Anglijos vyriausybės atstovai kalbėjosi su Jungtinių Valstijų diplomatais ir biznieriais. Daroma planai daugiau "pagalbos" teikti Afrikoje: Liberijai, Ghanai, Pietų Afrikai, Rhodesijai, o labiausiai Saharai. Mat, Saharoje vėlesniu laiku surasta daugiau aliejaus šaltinių.

Bus dar padidinta Rotterdam prieplauka

Roterdamas, Hollandija.— Rotterdamo prieplauka ir laivų gamybos fabrikai bus padidinta iki 3,875 akrų ploto. Nauji įrengimai laivų priplaukimo, jų taisymo ir statybos atseis $40,000,000. Vienas fabrikas laivų taisymo bus didelis, galės priimti 65,000 tonų įtalpos laivų. Daugiausiai kapitalo įdės Amerikos finansieriai.

Washingtonas. — Pagal prezidento pasiūlymą pakelti 7 ir pusę procentų algos, tai yra, daugiau, kaip prezidentas siūlė. Algų pakėlimas palies 1,500,000 darbininkų.

Užrašykite Laisvę savo draugui

Francūzija vis pyksta prieš Tunisą Afrikoje

Paryžius. — Francūzijos vyriausybė ir vėl protestavo Tunisijos valdžiai. Vis kaltina, kad Tunisija yra labai daug kalta už sukilėlių pasisekimus Alžyre. Francūzai tvirtina, kad iš ten sukilėliai gauna ginklų ir amunicijos. Tunisija seniau buvo Francūzijos kolonija. Ji užima 48,313 ketvirtainių mylių ir turi 4,000,000 gyventojų.

Įvyks suvažiavimas Kongreso Indijoje

Gauhati, Indija. — Iš visų pusių Indijos ant kupranugarių ir kitokiomis transporto priemonėmis skuba į šį miestą 4,000 delegatų. Tai bus Indijos Kongreso partijos eilinis 63-čias suvažiavimas. Ši partija vadovavo kovai už Indijos laisvę. Jos priešakyje stovi Indijos premjeras J. Nehru.

Washingtonas. — Paštas buvo uždraudęs siuntinėjimą nudistų žurnalo, kaipo "netinkamo." Nudistai atsikreipė į Aukščiausiąjį Teismą ir laimėjo. Teismas pripažino, kad žurnalas nėra "netinkamas," kad paštas neturėjo teisių jį sulaikyti.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $10.00	Canada and Brazil, per year $11.00
United States, per 6 months $6.00	Canada and Brazil, 6 months $6.50
Queens Co. ..... $11.00 per year	Foreign countries, per year $15.00
Queens Co. ..... $6.50 per six mos.	Foreign countries, 6 months $8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

KAS DABAR BUS?

NAHA MIESTAS yra Okinavoje, nemažoje saloje, kuri prieš karą priklausė Japonijai, o po karo pasiėmė Amerika ir ten palaiko tvirtą militarinę bazę. Sala turi apie 500 ketvirtainių mylių. Salos sostinė—Naha miestas.

Miesto žmonėms duota šiokia tokia autonomija. Jie galį išsirinkti savo miesto administraciją su majoru priešakyje.

Praėjusiais metais Nahos gyventojai išsirinko majoru Kameiiro Senegą, kuris, sako, buvo nusistatęs prieš amerikines militarines bazes Okinawoje, kuris stojo už tai, kad Okinava būtų grąžinta Japonijai. Senegą amerikiečiai apskelbė "pro komunistu." Pasidarbavus JAV karininkams, Senega buvo iš majoro vietos pašalintas. Paskelbti nauji majoro rinkimai, kurie įvyko sausio 12 d.

Buvo du kandidatai: kairysis socialistas, kurį palaikė komunistai, Saichi Kaneshi, ir dešinysis socialistas, Tatsuo Taira. Pirmasis rinkimus laimėjo; jis tapo išrinktas Naha miesto majoru. Kaneshi, kaip ir pašalintas iš vietos Senega, stoja už tai, kad amerikiečiai pasitrauktų iš Okinavos, kad Okinava priklausytų (būtų grąžinta) Japonijai. Na, o Taira, pralaimėjęs rinkimus, stoja už tai, kad amerikinės militarinės bazės pasiliktų Okinavoje, bet kad Okinava būtų grąžinta Japonijai.

Dešinysis socialistas, aišku, negalėjo kitaip ir kalbėti. Jei jis būtų sakęs, kad Okinava turi priklausyti Amerikai, veikiausiai nebūtų gavęs nei vieno pilietio balso—gal būt tik savo ir savo pačios.

Tai kas dabar bus? Senega pašalintas, bet dabartinis miesto majoras Kaneshi skelbia tuos pačius obalsius, laikosi tos pačios politikos, kaip ir jo pirmtakūnas, iš majoro vietos pašalintas. Ką darys amerikiečiai? Ar jie ir vėl pareikalaus, kad Kaneshi pasitrauktų? Jeigu taip bus, tai, spėjama, Okinavos gyventojus amerikiečiai dar labiau nustatys prieš save.

Tokio spauda, komentuodama apie šiuos rinkimus, pataria Amerikos valdovams nesikišti. Ji sako, jei amerikiečiai atžariai kišis į vidujinius Okinavos gyventojų reikalus, tai Okinava gali pavirsti "Pacifiko Kipru."

NEGERAI, NEGERAI!

NEW YORK TIMES džiaugiasi dėl to, kad Socialistų Internacionalo vadovai atmetė komunistinių partijų siūlymą sudaryti liaudies frontą kiekvienoje šalyje, kur veikia komunistai ir socialistai.

Komunistinės partijos kvietimą socialistams į bendrą frontą padarė Maskvoje, kai jų (partijų) atstovai buvo suvykę ten minėti Spalio revoliucijos keturiasdešimtmetį.

Socialistų vadovai, sako plutokratijos organas, pasisakė už tai, kad jie ginsią "laisvąjį pasaulį." Nuo ko? Nuo komunistų!

Taip, socialistų vadovų nutarimu gali labai pasidžiaugti tokie kapitalo organai, kaip New York Times. Bet ar gali tuo džiaugtis milijonai darbo žmonių? Aišku, ne! Toks socialistų vadovų nusistatymas yra labai žalingas visam pasauliui.

Jei liaudies frontai būtų sudaryti, jei komunistai ir socialistai pradėtų bendrai veikti, įtraukiant į bendrą darbą ir nepartinius žmones, jie pasiektų milžiniškų laimėjimų.

Tokioje Francūzijoje būtų galima sudaryti liaudies valdžią, galinčią išspręsti visas Francūzijos problemas, kurių buržuazinė valdžia nebegali išspręsti. Liaudiška valdžia tuojau išspręstų Alžyro klausimą; nereikėtų ten palaikyti pusę milijono kariuomenės, nereikėtų tęsti žmonių žudynes. Liaudiška valdžia viską galėtų teigiamai išspręsti. Tai tik vienas pavyzdys.

Italijoje būtų panašiai; ten taipgi būtų galima sudaryti liaudies valdžią.

Deja, socialistų vadovai dar kartą pasisakė, kad jie nori tarnauti buržuazijai.

Donelaičio pasakėčios žydų kalba

VILNIUJE išeidinėjąs Lietuvos rašytojų savaitraštis "Literatūra ir menas." 1957 m. lapkričio 14 d. nr. telpa E. Medinio toks raštelis:

"Prieš kurį laiką Varšuvos leidykla "Idiš buch" išleido L. Olickio knygą "Pasaulis sako pasakėčią." Čia sudėtos paties autoriaus per 35 metus parašytos ir išspausdintos pasakėčios, pasaulinės literatūros pasakėčių pavyzdžiai. Knygoje randame Leonardo da Vinči renesanso laikotarpiu rašytas pasakėčias, prancūzų pasakėčių tėvo Lafontano, Florino (Žan-Pier-Klaris), kinų rašytojo Šin E-Fino, bulgarų—Christo Radevskio ir vokiečių—Hanso Brukso geriausias pasakėčias.

"Daug vietos knygoje užima lenkų, rusų ir tarybinių tautų rašytojų—Krylovo, Viazemskio, Michalkovo, Krapyvos ir kitų pasakėčios. Greta jų yra išverstos ir keturios lietuvių literatūros klasiko Kristijono Donelaičio pasakėčios. Tai "Vilks provininks," "Ąžuols girpelnys," "Lapės ir gandro česnis," "Rudis jomarkininkas."

"Knygos komentaruose randama trumpa Kristijono Donelaičio biografija, kurioje pažymėta jo, kaip vieno iš lietuvių literatūros pradininkų, realistinė kryptis.

"L. Olickio išverstų Donelaičio pasakėčių ištraukas išspausdino taip pat žydų ir ispanų kalbomis. Donelaičio pasakėčios, rašo "Tribune," nenustojo savo pamokomosios reikšmės ir dabar."

ĮVAIRUMAI

Borneo saloje rastos senovės žmonių gyvenimo liekanos

Londonas praneša, kad archeologai atkasė 70 skeletonų priešistorinių žmonių, tūkstančius akmeninių įrankių, ornamentiškų papuošalų, šmotus buvusių puodų dideliame urve pajūrio raiste, Sarawak, Borneo saloje.

Šis atradimas turįs didelės svarbos pietryčių Azijoje. Tūlos žmonių liekanos yra spalvuotos, šviesiai raudonos ir turi daugiau 40,-000 metų senumo.

Iškasenas smulkmeniškai aprašė Sarawak muziejaus globėjas Tamas Harrisonas Karališkos Antropologijos Instituto žurnale "Man."

Vieta vadinama "Didelis Urvas nuo Niak"; randasi netoli valdiškos vietos tuo pačiu vardu, 300 mylių aukštyn pajūrio nuo Kuching į Sarawak.

PUIKI KATEDRA

Tariant archeologų žodžiais, urvas panašus į puikią katedrą. Jis turi 800 pėdų pločio ir 200 aukščio prie žiočių. Įėjimas jo vidun iš šono, kur yra stati kalkinė uola apie 100 pėdų viršuj gilios siaurumos, su stačiais kriaušiais, prisiartinančiais iš visų pusių.

Šitas užtvaras neleidžia laukiniams gyvuliams įeiti urvan ir maišyti kaulus, kur prasideda dideli keblumai archeologams ir kituose Borneo urvuose, sako Mr. Harrisonas.

Nors tik dalis iškasenų baigta, bet iškasėjai rado apie 5,000 visokių objektų, neskaitant skeletonų, daugiausia jų iš priešistorinių laikų.

Jie skaito akmenis, kaulus kevalų įrankius, molinius puodus, skiltuvus pasidarymui ugnies, akmeninius grūstuvus, kūjus, perlinius papuošalus, apyrankes, kilpinius diržus, kad nenuslystų žemyn, smalą ir sparvą dekoravimui ir poliravimui puodų, kalnus gyvulių kaulų.

Visi akmeniniai objektai, rasti urve, buvo išbandyti hydrochlorine rūgštimi. Ir kuomet ten nebuvo burbuliuojančios reakcijos, tai parodė, kad jie nei sykį nebuvo dalimis jautrios rūgšties kalkinio stogo, ir buvo suprasta, kad akmenis į urvą atnešė žmogus.

RASTOS DIDELĖS KAPINĖS

Niak urvas jau buvo žinomas prieš keletą metų. Mr. Harrisonas rado jį ieškodamas Sarawak upės deltoje davinių patvirtinimui anksčiau gyvenusio Borneo žmogaus. Bet nebuvo galimybės pradėti pilna skale jo vidaus tyrinėjimą iki šių metų.

Urvo žiotys talpina savyje, kaip archeologai vadina, svarbiausią gyvenimo klodą. Jo storis — 150 colių, susidedąs iš kevalų, anglių (sudegusių viokių medžiagų) ir paliktų kaulų gyvenusių priešistorinių genčių.

Už gyvenimo vietos archeologai surado, kad urvo šlaitas einąs aukštyn tamsumon, kur buvo didelės kapinės saugiam laidojimui. Niekas iš palaidotų nepriklausė istoriniams laikams.

Tūli iš skeletonų buvo paguldyti stambiuose puoduose bei kitokiuose induose. Tūli buvo paguldyti ant iš lapų pintų šiurkščių gūnių su lukštais tarp kaulų. Tūli gulėjo nepaprastose pozicijose—gymiais žemyn, galvos į krūtines sutriušKintos, rankos į šalis išnarintos arba susigriebę už galvų.

Borneo žmogaus nusiritus nuo mirties "paduškos," pa-

Kaukuolė vieno senovės darytos iš rhinosero šlaunies kaulo. Kitų kaulai buvo dailiai paguldyti ant šonų, rankos ir kojos suskersuotos, nuteptos šviesiai raudonu švinu, gautu iš geležies rūdos.

Tai toks to didelio urvo aprašymas, kuriame žmonės gyveno ir mirė prieš 40 tūkstančių metų.

Biblija arba šventraštis mums sako, kad dievas pasaulį sutvėrė tik prieš 6,000 metų, o archeologai iškasenose suranda žmones, gyvenusius prieš šimtus tūkstančių metų. Tai koks dievas tuos žmones sutvėrė?

J. N.

Šis tas iš šen ir ten

KĄ REIŠKIA 1 BALSAS

Kada eina rinkimai valdininkų į valdvietes, tai daugelis žmonių taip samprotauja: kam aš eisiu balsuoti, juk mano vienas balsas nieko nereiškia, ar aš balsuosius ar ne, jis vistiek bus išrinktas.

Tačiau faktai kalba ką kitą. Jie rodo, kad toks apie vieną balsą samprotavimas yra pamatiniai klaidingas. Kad taip yra, tai čia paduosiu pavyzdžių.

Thomas Jeffersonas buvo išrinktas į Jungtinių Valstijų prezidentą vieno balso dauguma prieš Aaron Burr 1800 metais. John Quincy Adams tapo Jungt. Valstijų prezidentu prieš Stephen Renselear 1824 metais vieno balso dauguma.

Ruterford Hayes buvo išrinktas Jungtinių Valstijų prezidentu prieš Samuel Tilden taipgi vieno balso dauguma.

1645 metų birželio 10 dieną Anglijos parlamentas perdavė savo kariuomenės vadovybę Oliveriui Cromwellui tik vieno balso dauguma.

1941 metų rugpiūčio 12 d. Jungtinių Valstijų Kongresas išgelbėjo armiją nuo sumušimo taipgi tik vieno balso dauguma, pratęsiant 1940 metų Selective Service Aktą.

1857 metais Francūzija trečiu kartu buvo paskelbta respublikine valstybe taipgi tik vieno balso dauguma, nes už balsavo 353, o prieš 352 parlamento atstovai.

Tokių pavyzdžių galima būtų paduoti labai daug, bet manau, kad užteks šių neginčijamų faktų, kad parodžius klaidingą nuomonę apie vieno balso reikšmę.

Surinko *J. Bimba*

Bus didelis tunelis po kalnu Mont Blanc, Alpuose

10,000 pėdų žemiau viršūnės aukščiausio kalno bus iškastas automobiliams važiuoti platus tunelis.

Pirma pabaigos 1960 metų tikimasi, kad tuneliu pravažiuos 350,000 automobilių ir, gal būt, apie 1,500,-000 žmonių. Prirengiamieji kasimo, gręžimo darbai prasidėjo praeitą pavasarį.

Anksti šį pavasarį, o jis jau netoli, 1,500 žmonių stos darban ramiam Dora Baltea upės klonyj, tai yra Italijos pusėje, o iš Francūzijos pusės irgi stos toks pat skaičius darbininkų ir ardys uoluotą kalną, kuris skyrė Italiją nuo Francūzijos. Ir bėgyje trejų metų, manoma, abiejų pusių darbininkai susitiks giliai po kalnu, baigdami kasti tą naują ir modernišką tunelį pagal vėliausią techniką.

Po Alpų kalnais yra daugelis iškastų tunelių, bet jie yra išimtinai tik geležinkelių naudai, traukinių pravažiavimui. Gi šis Mont Blanc tunelis bus tik automobilių važiuotei.

Šio tunelio kasimas yra svarbiausias raktas naujam Europos šiaurinio ir pietinio vieškelio atrakinimas, rišančio šalis, kurios veikia bendrai paprastame versle.

Mont Blanc tunelio žiotys Italijos pusėn bus keli šimtai mastų šiaurėn nuo Endreves miestelio, ant krantų Dora Baltes upės, apie 10 mylių šiaurėn nuo žieminio rezorto Lourmayeur. Tai aukštis 4,566 pėdos virš jūrų lygumos.

Francūzijos pusėje tunelio žiotys turi 3,946 pėdas virš jūrų lygumos prie Hameades - Pelesins, arti rezorto Chamani. Gi tunelio centras bus 5,232 pėdos virš jūrų lygumos, tai praeinantis kelias leisis žemyn ir Francūzijos ir Italijos pusėn.

Nuo Endreves tunelis eis prisiartinančiai šiaurės vakarų, praeinant apačia auktumos Mont Blanc, kurio aukštis yra 12,605 pėdos aukščiau jūrų lygumos.

Tunelio ilgumas bus 39,-932 pėdos; tai bus šeštas ilgiausias tunelis pasaulyje. Jis bus keturis sykius ir puse ilgesnis už New Yorko Hollando tunelį.

Jis turės 27 pėdas ir 10 colių pločio; 22 pėdas ir 8 colius aukščio ir linijas į abi puses. Bus įvesta specialė ventiliacijos sistema sunaikinimui iš automobilių išeistų dujų.

Kokios šalys padengs kasamo tunelio išlaidas — nepasako. Kasa ir tiek.

J. N.

KIEK SUVALGOMA ASPIRINO

Nuo galvos skausmo, šalčio ir kitokių ligų pirmiausia imame aspirino tabletelę. Monsanto Chemical Co. skelbia, kad 1957 metais Amerikos žmonės suvalgė 17,-000,000 svarų aspirino, kas tabletelėmis reiškia iki 23,-800,000,000 tabletelių. Sako, kad 1957 metais daug daugiau jų suvalgyta, negu pirmiau; mat, siautė "azijinė influenza."

INFORMACIJOS

Rašo **D. M. Šolomskas**

AR YRA GALIMA KELIONĖ Į MĖNULĮ?

Seniau šis klausimas būtų buvęs panašus į fantaziją, bet dabar, kada Sovietų sputnikai skraido aplink žemę jiems nustatytu keliu, tai jau mokslas pripažįsta galimybę pasiekti mėnulį.

Tarybinis mokslinis žurnalas "Sovietskaja Aviacija" ne vien pripažįsta galimybę, bet net įtalpino artisto pagamintus paveikslus "laivo," kuris galės pasiekti mėnulį ir nuo mėnulio sugrįžti atgal ant žemės.

Sovietų mokslininkas V. Aleksandrovas rašo, kad tas "erdvių laivas" bus kaip ir junginys laivo ir reaktyvinio lėktuvo. Tai bus savo rūšies milžiniška raketa, kuri nuo žemės skris 10,000 mylių į valandą, o jau išskridus iš atmosferos į tuščią erdvę darys po 25,000 mylių į valandą. Toks "erdvės laivas" į 10 valandų pasieks mėnulį. Nusileidus ant mėnulio raketa išleis iš savo "pilvo" savo rūšies tanką, su radijo priimtuvu ir siųstuvu. Ekspedicija galės apžvelgti dalį mėnulio, nes ji su savimi turės pakankamai deguonio (oksigeno). Paskui vėl užsidarys į raketą, paleis jėgą ir galės sugrįžti ant žemės.

Gi tarybinis profesorius B. Liapunovas sako: "Netoli jau ta gadynė ir neilgai reikės laukti, kada mūsų raketos su atomine jėga skraidys tarpe žemės ir mėnulio."

Tarybinis profesorius K. Sergėjevas rašo dienraštyje "Pravdoje," kad tarybinių mokslininkų dienotvarkėje jau yra klausimas apie kelionę ne vien į mėnulį, bet ir į kitas planetas. Jis rašo, kad mėnulis — tai "pirmoji stotis" pasiekimui kitų planetų.

Profesorius L. Sedovas, kuris buvo Amerikoje laike Sovietų pirmojo sputniko paleidimo, sakė, kad kelionė į mėnulį "jau nėra svajonė."

Dienraštyje "Maskvos Žinios" profesorius Čebotarevas, dirbąs Leningrade, rašo, kad tarybiniai mokslininkai viską apskaičiavo, kokioje pozicijoje turi būti mėnulis nuo tos vietos ant žemės, nuo kurios bus iššauta link jo raketa. Raketa link mėnulio skris panašiai, kaip skrenda patrankos sviedinys. Jo apskaičiavimu, raketai reikės atlikti nuo 216,420 iki 247,-667 mylių kelionę.

Taigi, kaip matome, tai tarybiniai mokslininkai ir sovietinė spauda visai neslepia savo planų. Atrodo, kad pas juos nei kalbų, nei raštų nėra apie "pavogimą planų." Vienas iš mokslininkų kalboje apie "pavogimą planų" iš Amerikos net pridėjo: Ir ką nuo jų vogsi — ar planus, pagal kuriuos jų raketos į jūras nukrinta?!

Mokslo reikalais tarybinis profesorius Juriji F. Debetz lankėsi Pennsylvanijos Universitete. Jis yra žymus fizikas, dar tik 52 metų amžiaus. Jį apspito amerikiečiai mokslininkai ir tūli politikai ir labai daug klausimų statė. Profesorius Debetz atsakinėjo šaltai, be jokio susivaržymo. Tada vienas užklausė:

—Ar tarybiniai mokslininkai turi pilną laisvę, ar jūs nesekioja?

—Pas mus nėra jokio persekiojimo, — atsakė profesorius. — Jūs girdite, kad aš jums atsakau laisvai, tą aš galiu sakyti ir savo šalyje. Žinoma, pas mus nėra tokios laisvės, kad profesoriai skleistų kurstymą tautos prieš tautą, rasės prieš rasę. Tokia propaganda tarybinių įstatymų skaitoma prasikaltimu. Gi mūsų mokslininkai ir morališkai į tai nesileistų.

—Ar kaip mokslininkas esi priešingas atominių bombų bandymams?

—Taip, tai žmoniškumo reikalas ir tai turės būti sulaikyta.

—Ar tarp Sovietų mokslininkų yra nusistatymas už atominių ir hidrogeninių bombų bandymų sulaikymą?

—Taip, pas mus to trokštama ir tam veikiama.

KLAIDOS PATAISYMAS

Sausio 3 d. Įvairumų puslapyje, straipsnelyje "Kalendorius," įvyko klaida, pasakyta, kad sausio 3 d., 1876, "užmuštas" vokiečių liaudies vadas Wilhelmas Pikas. Turėjo būti *gimė.*

Kas nauja Šiaulių istorijos muziejuje

Vis naujus ir naujus eksponatus gauna Lietuvos TSR Istorijos - revoliucijos muziejus. Prieš keletą dienų iš Leningrado gautas pabūklas, su kuriuo mūsų respublikos teritorijoje prieš vokiškuosius grobikus kovojo Tarybų Sąjungos didvyris Gorškovas.

1944 metų rugpiūčio 19 d., mūšyje ties Šiauliais, viršilos Gorškovo dalinys sunaikino 10 vokiečių tankų. Už narsą ir drąsą šiame mūšyje Gorškovui buvo suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Baigėsi karas. Pabūklas buvo paimtas į Tarybinės Armijos Artilerijos muziejų Leningrade. Dabar jis perduotas mūsų respublikos Istorijos - revoliucijos muziejui.

Muziejus Spalio švenčių išvakarėse gavo ir kitą įdomų eksponatą. Komjaunimo Raseinių rajono komitetas atsiuntė muziejui pogrindinio komjaunimo Raseinių komiteto, kuris vadovavo jaunimo kovai su vokiškais grobikais, vėliavą.

Papildomas ekspozicijos skyrius, skirtas Didžiojo Spalio revoliucijai. Ten įrengiami keturi stendai su fotonuotraukomis. Čia, be kitko, eksponuojami jubiliejiniai medaliai, išleisti pirmosioms Tarybų valdžios metinėms pažymėti.

Spalio laikotarpio laikraščių fotokopijos pakeistos originalais. Iki Spalio muziejus atidarys keturias tematines sales: revoliucinis judėjimas Lietuvoje, pradedant nuo 1927 m., juodieji okupacijos ir vokiškosios vergovės metai, partizanų judėjimas Lietuvoje ir Lietuvos išvadavimas Didžiojo Tėvynės karo metu.

Susidomėjimas šlovinga mūsų Tėvynės revoliucine praeitimi neišsenkamas. Diena iš dienos didėja muziejaus lankytojų srovė. Per paskutinę savaitę muziejuje atsilankė 38 ekskursijos — iš viso apie 1,200 žmonių. Daug žmonių lankėsi pavieniui. Su muziejaus lankytojais dažnai kalbasi revoliucijos veteranai.

A. Antanaitienė

Jonas Kaškaitis

MEMUARŲ SERIJA

Mokslo, darbo, kovingi keliai

K. Mugianienės butas pašlaitėj:
Tos terasos, grožybė gėlių!
Žiba akys, veidai net iškaitę...
Tos vietelės užmiršt negaliu.

V. U. Burdai malonūs, svetingi
Panoramą aprodė nakties:
Pavežiot taip šauniai nepatingo,—
Sanfranciską pamatėm išties...

B. V. Sutkai, Juozukas Kazlauskas,
Mūs' Mjatienė-Paukštienė Magdė,
Elzbiečiutė Vilkaitė, Jankauskas,
Baltulionių baltutė Marė!

O Taraškos paskiau įsikūrė,
Petras Norkus, meili Agota,—
Mėgstu draugiškai krutantį būrį,—
Lai vis bus jums talkoj sveikata!

Mieli Ziksai, Demenčiai pribuvo,
Čikagiečiai dar žada keli,—
Alvinai—sanfrancisko lietuviai,—
Mūs' spaudoj pamatyti juos gali.

Mėnininkas mūs' Dagis Adomas
Mėgsta saulę vakarių krantų,—
Tai krutėkit, bičiuliai įdomūs:
Jūsų draugišką širdį juntu...

Montrealo, Toronto lietuviai,
Pažangieji Kanados draugai!
Nors trumpai būt su jum lemta buvo,
Bet aš jus paminėsiu ilgai...

Mielas svečias, kai man,
"Liaudies Balsas"
Rodo broliškus darbus, vargus:
Jūs progreso barai vis bus skalsūs!
Tai vaizduoja jūs' darbas stangus!

Ištvermingi draugai abu Ylos,
Kilikevičių triūsas taurus,—
Išvarytos bendrai vagos gilios
Žada vėlei derlingus barus!

Ir Lesevičius aria įgudęs,
S. Janauskas akėja sklypus,—
Vešliai auga pasėtas jų grūdas—
Sudorotas gražiai nesupus!

Kerta Zostautas, kerta Gutauskas,
Vajininkų darbingi būriai,—
Ivanauskienė, taipgi Černauskas
Ir kaimynai talkauja vikriai.

Matulevičių dukra Kisielienė
Petronelė jau stato gubas,
Pėdus atvelka L. Bekešienė,
O Kisielius prižiūri ribas...

Taip ir verda darbymetis uoliai,—
Patvari talkininkų ranka,—
Ir dainuodami traukia namolei...
Tai šauni ir garbinga tvarka!

1957. IX. 24

JUOZAS BALTUŠIS

PARDUOTOS VASAROS

(Tąsa)

Ir nuo tos dienos aš valgiau jau ant kaniko, prie durų, šunų lakinamoj vietoj. Ir valgiau iš šukės, iš kurios anksčiau net šunų nelakino. Ir šitoj mano šukėj buvo tiktai paskutinės nuoliekos nuo stalo, ir tos dar gerokai praskiestos, grynu vandenėliu pagausintos.

— Samdinys neišpeiks, — tvirtino Damulė. — Buvau samdine, žinau: gerai paalksta, viską sutašo.

— Ne boba, o antikristas kažkoks! — gūžčiojo pečiais Kazimieras. — Pati samdine buvus, kitą bent užjaustum.

— Kas mane užjautė? Tu užjautei?

Kazimieras nesurojo, ką atsakyti.

— Na ir pasirinkai tu, broleli, —sukosi į Juozioką. — Paties velnio nešta, šėtono pamesta!

— Kad tau bloga, pasiimk sau geresnę, — atrėmė šis visiškai ramiai.

Nutylėjo Kazimieras, o pasitraukęs nuo stalo vėl tvirtino senajai:

— Skaldytis reikia, ko motute belauki? — Ar kad visai ant sprando užsisėstų? Nebesulauksiu aš, sveikatos nebėr!

— Ir aš nelauksiu, — atsišaukė Saliamutė. — Man kad tik gedulą užbaigus, tuoj Petniūnioką už rankos, prie altoriaus, ir pašvilpkit!

— Neduosiu namų griaut! — švabėjo senoji. — Peliksiuko mirštant taip prisakyta. O tėvo žodis šventas, jis neišeina iš šio svieto.

— Seniai išėjo, tik motutė nematai, — šiaušėsi Kazimieras. — Ir kokie čia be namai? Damulės ubagynas, o ne namai!

— Kas tau kaltas, kad patsai durnas, — pritrūko kantrybės ir senoji. — Norėjai Salyčios, reikėjo ir parsivest Salyčią, ko žiūrėjai kitiems į dantis?

— Kaip motutė pasakei? — krustelėjo Kazimieras. — Ar tai. šitaip motutė pasakei?

— Užsileido visiems, užsodino šitą bezliepyčią man ant galvos, o patsai šiaušt is prieš mane, namus man skaldyt?

— Tai dėkoju motutei, — pasakė Kazimieras kažkokiu susvetimėjusiu balsu. — O tai ačiū motinėlei už teisybę, už pamokymą. Dabar tai žinosiu, kaip durnium nebūt. Dalintis, ir daugiau nieko! — staiga suriko jis visa gerkle.

— Tu nelabai, nelabai. . . Tu žiūrėk man, matėm mes tokių pasišiaušėlių pakankamai, su krepšiais pašalpais slampinėjant matėm. Mano namai, mano ir žodis bus paskutinis.

Kazimieras, trenkęs durimis, išėjo. Saliamutė šoko prie senosios.

— Ir kas tik čia darosi, motinyte mieliausia?! Negerai šitaip su Kaziuku, nereikėjo šitaip. Ar jis nedirbo, ar namų nežiūrėjo, ar darbų nenuplūkė už visus samdinius mūsų kieme? Reikia ir jo pagailėt, motinyte. Reikia jam Salyčios!

— Tu dar palok. Kad pliką būtų parvedęs, tai ką dabar Petniūniokui atkišitum?

—Man tai nieko nereikia, motut! Kaip dievas duos, taip ir bus. Neprapulsiu. O kraičio tai ir Juoziokas nedaug atgabeno. Kaziukas nemeluoja: griūva mūsų namai. Poviliokas — kur diena, kur naktis. Aš pati tik gedulo pabaigos belaukiu. Griūva, griūva mūsų namai, motinyte, irsta, šlaistosi viskas. Tai pagalvok, motinyt: Kazimierą įrūstinus — prie ko tu galvą priglausi, kur senatvę nukarši?

— Ar tai tu klausi? Tai tu manęs nekaršinsi?

—Jeigu tik turėsiu iš ko, motinyt, tai jau nieko nepagailėsiu, paskutinį sijoną nusisegus atiduosiu. Tik iš kur bus tas sijonas, kad namų nedalini?

— Tai kaipgi čia dabar išeina? — iškėtė rankas senoji. — Ir tu, vadinasi, prieš tėvo žodį, prieš gyvą motiną? Ar taip išeina?

— Motutė parokuok pati. Parokuok ir suprasi!

Saliamutė iškurnėjo lauk, o senė liko viena bekėtojanti rankas, bemurmanti sau panosėj. Saliamutė sakė teisybę apie Povilioką. Retai kada jis besirodė namie. Užgeso jo žaizdras kalvėje, rūdijo priekalas, liūdnai stirksojo aukštielninkos akėčios su atšipusiais akėtvirbaliais, vartėsi nekaustyti ratai ir daug kitų padargų. Poviliokas kada pareidavo nakvoti, kada ir nepareidavo, o permiegojęs vėl dingdavo iš ryto kaiman arba miestelin. Kažką ten veikė, su kažkuo tarėsi, bet grįždavo blaivas, ramus. Ir žmonės ėmė kalbėti, kad tai tėvo mirtis atvedė jį į protą, pažabojo durnystes, darė žmogum, nors dar nepadarė: praeis laikas, bus ir žmogus.

Užtat vietoj Povilioko atsirado namuose Petniūniokas. Šis dabar gulė ir kėlė mūsų kieme. Vis prie Saliamutės kaip prisuktas, vis jie abu drauge. Ar tu daržinės duris praversi, ar kluono vartus atkelsi, žiūrėk, jau ir stovi abu, glamoniuojasi; žiūri Saliamutė į savo išsirinkčiausiąjį galvą užvertus, siekia jo, pasistiebdama ant abiejų kojų, glėbdama ir neapglėbdama trumpom savo rankom. O tas irgi nesnaudžia kepurėj, ima savo vidury dienos, kaimynų nesivaržydamas, brolių nesiklausdamas, lengvina Saliamutei gedulo dienas. Ir ne tik gedulą. Visas Saliamutės palovis seklyčioj palengvėjo. Tempė, nešė Petniūniokas glėbiais viską, ką Saliamutė sutempė per tiek metų, o senės baramas atsikirsdavo:

— Tai ar pas tave ar pas mane — vistasia, vis prie vietos. Ko jau čia dabar?

(Bus daugiau)

Nesivėlinkite, Laisvės Prieteliai

Tuojau pasisakykite, kad stojate į Laisvės prietelių eilę, jei vienu kartu neišgalite įmokėti metinės duoklės $25, pasisakykite, po kiek galite mokėti į mėnesį, ir pradėkite darbą.

Ką matėme ir girdėjome Tarybų Lietuvoje

Rašo Juozas Lesevičius

(Tąsa)

Prie to, Lietuva dabar gyvena pramonės ugdymo periodą, kuriai reikia mašinų ir kitokios mechanizacijos. Reikia ir jos žemės ūkiui visokios mašinerijos, traktorių, sunkvežimių, kurie Lietuvoje dabar taip plačiai naudojami kaip pramonėje, taip prie statybos ir žemės ūkyje — kiekvienas kolūkis turi mažiausiai du tris sunkvežimius, o kai kurie ir daugiau. Visi gi žinome, kad Lietuva pati, ypatingai stambiosios mašinerijos, dar negali pasigaminti. Reikia ją gauti iš kur nors kitur. Tiesa, kitos brolіškosios socialistinės respublikos daug pagelbsti. Betgi negalima tikėtis, kad viską ir visą laiką gautų veltui. Prisieina pirktis, prekybiniu keliu, mainais už savo gaminius. Ot kodėl, nors pramonė jau išaugusi aukštame laipsnyje ir produkcijos gauna didelę kiekybę, o visvien to, ką jos pramonė jau gamina, Lietuvoje kasdieniniam gyvenimui dar nėra pertekliaus.

Bet būkime tikri, kad už metų kitų visko bus pilna, nes ir dabar Lietuvoje maisto jau yra visokio ir užtektinai. Yra ir drabužių bei kitų reikmenų, jei ir be pertekliaus, tai pakankamai, kad patenkinti būtiną paklausą.

SVEIKATOS APSAUGA IR GYDYMAS

Vienas gal iš didžiausių tarybiniais metais atsiekimų Lietuvoje *visiems* jos žmonėms, tai sveikatos apsauga ir gydymas. Šiuo klausimu neteko sutikti Lietuvoje nė vieno žmogaus, kuris rūpintųsi, nesidžiaugtų ar nepripažintų, tai sveikatos apsauga ir gydymas šiandien Lietuvoje statomas aukščiausiame laipsnyje pilnoj šio žodžio prasmėj. Ir tai ne vien dėl to, kad medicinos personalas ruošiamas plačiausia papėde, tiesiamas ligoninių ar bent pirmosios pagalbos tinklas po visą Lietuvą, pravedama miestuose, fabrikuose ir kaimuose visais atžvilgiais higieniškas patvarkymas, *bet už vis svarbiausia, kad gydymas visiems lygiai prieinamas* —

Prieš karą Lietuvoje dirbo apie 600 gydytojų, o dabar Tarybų Lietuvoje jau yra 3,500 gydytojų ir dar vis ruošiama daugiau (baimės nėra, kad jų bus per daug, neturės ką veikti). Vien Kauno Medicinos institute studijuoja medicinos mokslą, ruošiasi būti gydytojais 1,650 žmonių. O prie to, Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko vardo universitetas irgi ruošia gydytojus. Po karo šis Vilniaus universitetas jau išleido virš 1,000 gydytojų ir apie 100 dantistų.

Lietuvoje ne tik didinamos, plečiamos buvusios ligoninės, bet dar vis statoma daugiau naujų ligoninių, ypatingai provincijoje. Jos aprūpintos kvalifikuotu medicinos personalu ir visais vėliausiais medicinos mokslo pritaikytais instrumentais bei gydymo metodais.

Vieną iš jų didžiausią ir geriausiai įrengtą Lietuvoje gydymo instituciją, Kauno Respublikinę Klinikų ligoninę mes aplankėme ir apie ją savo įspūdžiuose aš jau rašiau anksčiau. Galiu tik pridėti, kad čia prieglaudą ir pasigydymą randa visi patys sunkiausieji Lietuvoje serganti ligoniai. Ši ligoninė ne tik kad aprūpinta aukštai kvalifikuotais gydytojais, pačiu geriausiu medicinos personalu, visais patogumais ligonių aptarnavimui, bet ir įrengimais, gydymo metodais. Turi gerą moderniską laboratoriją, kurios darbuotojai ligonių gydymui jau naudoja atominę energiją. Kiekviename skyriuje ir ant kiekvieno aukšto įrengti Rentgeno spindulių peršvietimo aparatai (X-ray), taip, kad jei ligoniui reikalinga peršvietimas, tai nereikia jį baladoti per visą ligoninę į kelintą aukštą, bet ten pat, pats gydytojas, kuris ligonį prižiūri ir gydo, peršviečia ir vietoje išegzaminuoja peršvietimo rezultatus.

Ligoninė neturi klasinių paskirstymų — privatiškų, pusiau privatiškų ir viešųjų palatų. Ten visi ligoniai lygūs ir suskirstyti tik pagal jų ligą. Lengviau sergantieji guli po kelis didesnėse paltose; sunkesni ligoniai suguldyti mažesnėse palatose; o labai sunkiai sergantieji ligoniai, kuriem reikalinga tyla ir stropi nuolatinė priežiūra, tie paguldyti vienos ar dviejų lovų palatoje.

Bendrai visoje Lietuvoje žmonių gydymo struktūra maž-daug suorganizuota sekančiai:

Kiekviename valsčiuje, jei ne ligoninė (kad ir nedidelė), tai bent pirmosios medicinos pagalbos punktas įsteigtas, o daugumas jau ir kolūkių turi tokius punktus. Ištikus žmogų ligos nelaimei ar susižeidus, čia tuojau gydytojas ar medicinos slaugė apžiūri ir suteikia ant greitųjų pirmąją pagalbą. Jei ligonis sunkiau, pavojingai susirgęs, tuomet greičiausiai be atidėliojimo pasiunčiamas į rajono ar kitą artimiausią ligoninę.

Kiekvienas rajonas (maždaug lyginasi buvusiam apskričiui) jau būtinai turi didesnę ar mažesnę ligoninę, kuri aprūpinta kvalifikuotu medicinos personalu ir kitais gydymui reikalingais įrengimais. Veik kiekviena rajono ligoninė jau turi ir ambulansą. Taip, kad ligonio pristatymui į ligoninę, sudarytos kuo greičiausios ir patogiausios aptarnavimo sąlygos.

Rajono ligoninėje gydomi visi apylinkės ligoniai. Tačiau jei ligonis serga labai sunkia ar pavojinga liga ir jo-jos ligos pagydymui reikalingi daug aukštesni medicinos mokslo patyrimai ir atsiekimai (ko paprastai mažesnės ligoninės dar neturi), tuomet ligonis pasiunčiamas su ambulansu arba, jei reikalas, ir su orlaiviniu ambulansu (helicopter) į Vilniaus ar Kauno Respublikinę Klinikų ligoninę.

Čia ir susidaro keblumų, kaip mums išaiškino Kauno Respublikinės ligoninės klinikų direktorius, docentas P. Jašinskas, dėl tų ligonių, kurie skundžiasi, kad nors norėjo, bet negalėjo pasiekti šios ligoninės. Ligonis yra ligonis, didelė ar maža liga, jam vistiek skauda, todėl kiekvienas susirgęs norėtų patekti į šią, taip populiarę tarp Lietuvos žmonių, Kauno Respublikinę ligoninę. Čia gi priima tik pačius sunkiausius ligonius, kuriems tikrai reikalinga šios ligoninės parama, nes visus respblikos ligonius negi sutalpins (nors ligoninė didelė, turi 1,200 lovų ir su virš 1,000 medicinos darbuotojų, jų tarpe 221 gydytoją). Todėl ligoniai priimami tik rajono ligoninės gydytojui rekomendavus. Jei vietos gydytojas numato, kad jam ar jai užtektinai pakanka rajoninės ligoninės priežiūros, tai vietoje ir gydo, nesiunčia į Kauno ligoninę. Tuomet ligoniai, žinoma, ne visi, bet randasi tokių, ir "skundžiasi", kad jos-jo nepriėmė į Kauno Respublikinę ar kitą didesnę ligoninę.

Tikrumoje gi Lietuvoje jokių išimčių nedaroma. Visi ligoniai lygiai gydomi pagal jų ligą. Kokioje ligoninėje bebūtų, Lietuvoje visi ligoniai gydomi, įskaitant vaistus ir aptarnavimą, valstybės lėšomis. Pats ligonis nieko už tai nemoka. Dargi įmonių darbininkai gauna tą pačią algą, kokią jis ar ji gavo dirbdamas, kol sveikas buvo. Kolūkiai taip pat tuo klausimu pasirūpina apie savo ligonius, gulėjusius ligoninėje.

Jei ligonis lengviau serga, nereikia gulti į ligoninę, gydosi namuose, jis ar ji gydytojo priežiūrą (jo kabinete ar namieje) ir visą medikalinį aptarnavimą *gauna veltui*, bet išrašytus vaistus jis pats turi gauti vaistinėje ir už juos užsimokėti.

Ar yra pakankamai vaistų Lietuvoje? Kiek man ir kitiems mūsų delegacijos nariams teko patirti, yra ir visokių vaistų užtenkamai. Tą puikiai apibūdino Kanados žymusis gydytojas-mokslininkas, Montrealo Neorologinio instituto direktorius Dr. Penfield, kai jis prieš metus laiko lankėsi Tarybų Sąjungoje ir sugrįžęs pareiškė: "Yra vaistų, kurių mes turime, o Tarybų Sąjungoje nėra, bet", jis sako, "yra vaistų, kurių Tarybų Sąjunga turi, o mes šiaurinėje Amerikoje dar neturime."

Todėl galimas daiktas, svarbesnių, nesenai išrastų vaistų, kartais gali ir nesirasti Lietuvos vaistinėse, ypatingai mažesnėse, provincijoje. Bet jų tikrai yra, kuriais galima gydytis mažesnes, be ligoninės pagalbos, ligas. Galima gauti vaistų kiekvienoje Lietuvos vaistinėje ir jie nėra brangūs.

(Pabaiga rytoj)

PROŠVAISTĖS
Širdį Jaudinanti
Joho Kaškaičio
Poezija
Taipgi trumpa autoriaus biografija, kuri labai įdomi
Knyga iš 880 puslapių
Kaina tik $1.50
Laisvė
110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

ATSIMINIMAI
ir
Dabartis
Parašė L. Prūseika
Tai gyvi bruožai iš jo gyvenimo, visuomeninės veiklos, caro reakcijos metu pergyvenimai kalėjimuose, ištrėmimas į Sibirą ir kiti erškėčiuoti takai jo kovoje už laisvę ir šviesesnį gyvenimą darbo žmonijai.
Kaina tik $2.00
Laisvė
110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.
Knyga iš 304 puslapių

Svarbus Pranešimas So. Bostonui ir Apylinkei

Šiuomi pranešame, kad L.L.D. 2-ra kuopa rengia banketą paramai dienraščio Laisvės jos bendrovės dalininkų suvažiavimo proga. Banketas įvyks sekmadienį, 1958 m. sausio-Jan. 19 d., pradžia 1-mą val. dieną, salėje 318 Broadway.

BUS ŠAUNI DAINŲ PROGRAMA

Prašome kitų kolonijų šioje apylinkėje nieko nerengti tą dieną ir kviečiame dalyvauti mūsų parengime. Nes mes pasirūpinsime, kad visi būsite gerai pavaišinti, turėsite sau daug malonumo ir paremsite dienraštį Laisvę.

Rengimo Komisija

Detroitiečių Dėmesiui

Šiuomi noriu pranešti Detroito ir apylinkės lietuviams, jog sausio 19-tą dieną, 1958 metais, Draugijų svetainėj įvyks šaunus banketas-vakarienė. Rengia LLD 52 kuopa bendrai su Moterų Pažangos klubu. Banketo tikslas — pagerbti bei pasveikinti 70 metų sulaukusį ir pilnai pagarbos užsipelniusį Leoną Prūseiką.

Plačiau apie šį parengimą bus dienrašty pranešta vėliau. Dabar tik noriu dar prašyti draugus detroitiečius, įvertinančius žmogaus viso amžiaus darbą, dirbtą ne dėl savo, bet lietuvių darbininkų gerovės, pasižymėti tą dieną dalyvavimui bankete.

Taipgi prašom kitas pažangias organizacijas tą dieną nieko nerengti.

Vienas rengėjų

Easton, Pa.

Mirė Feliksas Malkaitis

Jis mirė 1958 metų sausio 1 d. 8 v. v.

Paskutiniu laiku gyveno pas svetimtaučius, turėjo kambarį ant trečio aukšto. Kuomet jis ėjo žemyn iš savo kambario, nulipo trečio aukšto laiptais, ir susmuko ant antro aukšto laiptų tvorukės, pervirto per tvorukę ir nupuolė žemyn. Tuojau buvo pašauktas gydytojas, kuris pasakė, kad jau miręs. Vėliau buvo padarytas skrodimas ir surado, kad kaip jis puolė, tai jau buvo miręs nuo širdies smūgio. Buvo apie 70 metų.

Iš Lietuvos kilęs, kaip seniau vadino, Kauno rėdybos, Naujamiesčio parapijos. Jo tėvai buvo neturtingi, turėjo nemažą šeimyną: tris dukteris ir tris sūnus, visiems reikėjo jaunamečiams sau duoną užsidirbti. Feliksas išėjo tarnauti už piemenuką 8-nių metų būdamas.

Dabar tėvai yra mirę, viena sesuo iš Amerikos grįžo į Lietuvą ir ten mirė. Šioj šaly vyriausias brolis taipgi miręs. Dar gyvi yra viena sesuo Lietuvoje ir viena sesuo Beverly, N. J., ir brolis Conshohocken, Pa., ir seserų ir brolių vaikai, ir kt.

Feliksas atvažiavo į šią šalį 1908 m. į Beverly, N. J. Tuomet buvo sunkūs laikai, ir čia darbų buvo mažai, reikėjo pusėtinai pavargti. Burlington N. J., gyvenant 1911 metais įsirašė į Lietuvių Socialistų kuopą, kurį tais laikais buvo pažangiausia organizacija. Ir nuo to laiko buvo darbininkiškų organizacijų rėmėju.

1912 m. atvažiavo į Easton, Pa., ir čia, su mažom pertraukom, išgyveno 45 metus. Prisimenu tuos laikus. Feliksas buvo pavyzdingas vyras, prigulėjo prie visų darbininkiškų organizacijų, kurios tais laikais čia gyvavo, ir veikė kiek galėjo ir kaip mokėjo. Buvo linksmo būdo, mylėjo padainuot, pašokt, buvo draugiškas su visais. Dirbo šilko audyklose, o vėliau buvo pusininku su S. Kulaičiu — laikė krautuvę. 1919 m. apsivedė, bet jo verybinis gyvenimas buvo nepasėkmingas. Įpuolė į nusiminimą. Persiskyrė su žmona. Šeimynos neturėjo.

Palikęs vienas po biskį pradėjo susitvarkyti. Ir vėl pradėjo interesuotis darbininkiškomis organizacijomis ir abelnu darbininkų judėjimu. Gausiai rėmė darbininkišką spaudą, o ypač Laisvę. Būdavo, kada tik pažiūri į aukotojų sąrašą, vis rasdavau Malkaitį. Taipgi rėmė Richmond Hill Kultūrinį Centrą, turėjo šėrus, buvo nariu Prietelių klubo. Prieš pat Kalėdas užrašė Laisvę Lietuvon savo giminėms. Taipgi neužmiršo ir Kanados Liaudies Balso, rinko prenumeratas ir už savo pinigus ne vienam užrašė. Nebuvo jis didelis veikėjas, bet buvo didelis rėmėjas iki galo savo gyvenimo. Sakydavo, kad reikia atsiteist už pereitus laikus. Ir atsiteisė su dideliu kaupu.

Gaila! Felikso nebėra gyvųjų tarpe... Tik labai negerai, kad nepaliko jokio raščiuko kas turi rūpintis jo palaidojimu, kur turi būt palaidotas ir kaip. Aš susirašinėjau su juomi. Jis buvo manu pusbrolis. Tai graborius, rados mūsų antrašą, pašaukė per telefoną tą patį vakarą 10 val. Ant rytojaus, ketvirtadienio rytą, mes abu su vyru nuvažiuojame į Easton, Pa. Sustojam pas draugą Tilviką, su kuriuo Feliksas turėjo artimus draugiškus ryšius. Aš maniau, kad L. Tilvikas kaip ką žino apie laidojimą.

Neperseniai Feliksas buvo pasidavęs operacijai. Man L. Tilvikas buvo pranešęs, kad F. Malkaitis išeina į ligoninę ant operacijos, o jis pats nepranešė nei man, nei savo seserei. Matyt, kad jis mažai savimi rūpinosi. Aš L. Tilviko klausiau, kaip bus su palaidojimu? Jis atsakė, kad sesers duktė telefonavo, jog ji atvažiuoja tvarkyti, nes Felikso sesuo serga, negali atvažiuoti. Ir neužilgo, mums ten bebūnant, vėl skambina telefonas. Sesers duktė kalba — ir prašo, kad mes pas L. Tilviką palauktumėm, ji atvažiuos su mumis pasikalbėti. Mes palaukėm. Neužilgo ji atvažiavo ir sakė, kad jau viskas sutvarkyta. Buvo, kur Feliksas gyvenęs, surinko visą jo nuosavybę ir padarė su graboriumi sutartį, kad Feliksą vežtų į Beverly, N. J., ir kad jį nori palaidoti ant savo sklypo žemės, kur jos tėvas palaidotas. Taipgi ji eis pas savo kunigą ir prašys, kad priimtų jos dėdę į bažnyčią ir su mišiomis palaidotų.

Mums nieko neliko, kaip tik sutikt, nes ji artimiausia giminė ir ji turi teisę tvarkyt laidotuves.

Penktadienį nuvažiuojame į Beverly, N. J. Sako, kad kunigas nepriima į bažnyčią ir mišių dabar nelaikys ir duobės neis šventinti. Kunigas sakęs, kad, kaip palaidos, tai bus galima užpirkt mišių kiek tik norės. Paskiau ji mums aiškino, kad nebus jau taip prastai, kadangi žemę pašventino kai tėvą laidojo, o giminės sueis, pasimels už dūšią ir palaidosime.

Taip ir buvo.

Šeštadienį suvažiavo giminės, apie pietus nuvažiavom pas graborių pažiūrėt ir palydėt. Feliksas gražiai atrodė, kaip gyvas, gulėjo gražiam karste, buvo nemažai gyvų gėlių nuo giminių ir graži puokštė nuo Eastono Lietuvių Piliečių Klubo. Taipgi buvo nemažai konvertų su pinigais ant mišių

Pabuvę apie valandą laiko visi suklaupė ir sukalbėjo rožančių ir kitoklas maldas angliškai, nes beveik visi buvo čia gimę ir augę, jaunos žmonės. Ir išlydėjome į kapines. Palydovų į kapines važiavo 12 karų, apie 30 ypatų. Ant kapinių sesers duktė atskaitė kokią ten maldą, ir taip apeigas užbaigė.

Be abejonės, jis tokių apeigų nesitikėjo ir nenorėjo. Aš tikra, jog jis norėjo, kad jo organizacijų draugai atsisveikintų ir palydėtų, su tuo, kuris dirbo per visą savo gyvenimą ir siekė to paties tikslo. Bet taip neįvyko, nes jis nepaliko testamento. Giminių irgi negalima kaltinti: jie darė, kaip jiems atrodė geriausia.

Vardan visų jo draugų ir pažįstamų, Seno Vinco žodžius tariu: — Ilsėkis Feliksai, kaip ilsisi mirę. Povaliai ir mes ateinam...

M. Griciūnienė

Pittsburgh, Pa.

LDS apskrities komiteto posėdis įvyko 1957 m. gruodžio 29 d. Jis buvo pralėstas, dalyvavo ir kitų veikėjų, nes teko svarstyti ūsmąjį LDS seimą, kuris vyks Pittsburghe šiemet. Platesnių žinių apie tai parašys komisijos korespondentas apie seimą ir komisijos veikimą.

Po visų diskusijų buvo prisminta ir L. Prūseikos dabartinė padėtis. J. Purtikas tuojau davė įnešimą, F. Imbras parėmė jį, kad iš 8-tos apskrities būtų paaukota L. Prūseikai padėti $25. Taip ir buvo nutarta.

Ant vietos aukojo: J. Purtikas $10; po $2: S. Orda, J. K. Mažukna, J. Miliauskas; po $1: M. Budnikas, F. Imbras, V. Palis, M. Savukaitienė, J. Mažeika, S. Karsokienė. Viso $47.00.

Pittsburgho pažangieji lietuviai linki L. Prūseikai sekmingai pagyti.

J. Mažeika

Los Angeles, Cal.

MIRUS ALMAI K. DAMUŠIS (BRUZGIŪTEI)

Užgeso saulelė tau, Alma miela,
Nustojo plakusi širdis.
Mirties atėjimas krečia sielą,
Ašaros temdo mano akis.

Kai pirmą kartą tave pažinau,
Maloni buvai, drąsi, jaunutė.
Nuo pirmos pažinties žinau
Visada draugišką, linksmutę.

Į progreso draugų eiles stojai,
Liaudies gerovei darbą pamilai,
Priešus tu drąsiai kovojai,
Idėjos draugų nesuvylei.

Darbo unijoj pastabinga,
Ir tartas žodis svarus.
Paskirtoj pareigoj darbinga,
Jos darbuotę dabino barus.

Iš Varėnos savamokslė dzūkaitė —
Žmonijai laimės siekt norėjai.
Kilnia dvasia drąsi lietuvaitė
Prieš vergėjus žmones suburti mokėjai.

Kai laimingesnė buitis švito,--
Jėgos išsisėmė, sveikata palūžo.
Ir nebesulaukei šviesesnio ryto —
Svajonių viltis sudužo.

Palei karstą nuvyto gėlių žiedai,
Prie kapo sakyta kalba išdils,
Tik laisvei, idėjai dirbti darbai
Tave primins — daug kartų prabils.

Ilsėkis amžinai!

E. A. Panzer

Su velione Alma Damušis-Bruzgiūte susipažinau 1916 metais Lowell, Mass. Ji buvo nepaprastų gabumų lietuvaitė. Pradėjo veikti LSS kuopoje, greit pramoko anglų kalbos ir ėmė veikti tarptautinėje dirvoje — daugiausia darbo unijose. Ji nesibijojo pasakyti žodžio už teisybę. Su draugais buvo draugiška, maloni. Tokia buvo Alma! Lai ilsisi ji ramiai.

E. A. Panzer

So. Boston, Mass.

Kūčių pietūs

Gruodžio 22 d. So. Bostono pažangietės moterys pagamino skanius pietus, pavadindamos Kūčiomis. Negalėjau daugiau kaip 50 pietautojų priskaityti, nes tiek jų tebuvo. Už pusantro dolerio mokestį pietūs buvo labai gardžiai pagaminti net iš kelių patrovų. Kreditas tenka gabiosioms moterims. Tačiau gerai pažiūrėjus į senstančią dabartinę mūsų publiką baliai su maistu nebetinka, nes beveik visi mes turime vienokį ar kitokį sveikatišką negalavimą, esame priversti prisilaikyti tam tikrų daktaro nurodymų, ką valgyti ir gerti.

Su maistu ir stipriais gėrimais parengimus atmetus, koncertinių nebepajėgiant surengti tokių, kad galėtume publiką nuo televizijos į juos sutraukti, nebelieka priemonių organizacinio judėjimo palaikymui. Nors dar nenorėčiau pesimizmui pasiduoti, tačiau, kas gali duoti sumanymų mūsų dabartinės moderniškos civilizacijos publikos sutraukimui į paprastus susirinkimus, darbininkiškų organizacinių reikalų aptarimus? O be žmonių paramos negalima turėti veikimo.

A. K—a

Maskva. — Tarybų Sąjunga negali pati viena susilaikyti nuo atomų bombų bandymų, kol nėra su Amerika ir Anglija sutikimo.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Apie "pirkimus be pinigų"

Dienraštis Long Island Daily Press talpina eilę straipsnių su paveikslais, kaip didžiųjų krautuvių savininkai saugojasi nuo vagių. Matote, krautuvėse išdėliota visokių visokiausių daiktų. Daugelis tų krautuvių dabar vadinasi "pačių pasitarnaujamomis", tai yra, kur pirkikas pasirenka daiktus, ateina prie kasininko ir ten užmoka.

Bet straipsnyje sako, kad vėlesniu laiku daugiau atsiradoo tokių "pirkėjų, kurie perka be pinigų" — vagių. Toki žiūrinėdami daiktus bando priglausti ir išsinešti

Krautuvių savininkai daugiau pastatė sargų - "store detectives", kurie tam išlavinti. Jie moka iš tolo numatyti tokius "pirkikus", patys neva žiūrinėja daiktus, bet jie mato, ką daro pirkikai. Kada "pirkikai be pinigų" pakliūva, tai jie keleriopai už daiktus užsimoka, o tūli ir į kalėjimą nukeliauja.

Reikalauja bausti "skeiterius"

Kada New Yorkas buvo pasipuošęs sniegu ir ledu, tai jaunuoliai su rogutėmis važinėjosi bulvarais. Tokis jų žygis pastato juos pačius į pavojų ir daro didelį automobilių valdytojams nesmagumą.

Jaunuoliai važinėjosi net ant tokių bulvarų, kaip Cross Bay. Piliečiai pradėjo reikalauti policijos, kad suvaldytų jaunukus. Viena, pavojus vaikus užmušti; kita, automobiliai slysta ant nučiuožinėto sniego ir ledo.

Oi, tos Kalėdų eglaitės!

Jau daug automobilistų skundžiasi prieš piliečius, kurie savo Kalėdų eglaites išmeta ant gatvės. Tokios eglaitės valkiojasi, jas vaikai išvelka į vidurį gatvės. Eglaitės sudaro nesmagumo ir pavojaus. Tūli padykėliai apie tuziną eglaičių vienoje kruvoje sumetė ant Van Wyck bulvaro. Trys automobiliai susikūlė ir kelis žmones sužeidė.

Nejaugi negali piliečiai tas eglaites apkarpyti, perkirsti ir atiduoti Sanitarinio skyriaus darbininkams išvežti kada surenka visokius "garbičius".

New Yorkas.—Šėrai įvairių įmonių šokinėja, kaip spraginami. Dažniau puola jų vertė, negu kyla.

Žmonės nori taikos

New Yorko Daily News — dienraštis — yra griežtas didelio apsiginklavimo šalininkas. Neseniai laike Bulganino pasiūlymo konferencijos tartis taikos reikalais, D.N. savo redakciniame šaukė, kad negalima tartis, kad karas su Sovietais neišvengiamas, kad reikia daugiau ginkluotis ir kare turės "vienas iš mūs žūti, žinoma, Sovietai".

Bet ir jo reporteris klausinėjo žmones gatvėje. Jų klausė:

"Ar karas yra neišvengiama blogybė?"

Mes nežinome ar visi iš eilės atsakymai buvo talpinti, ar tik tie, kurie patiko. Ir tai iš šešių tilpusių atsakymų sausio 14 dieną nei vienas karo nenori, nors jį skirtingai supranta.

Keista saužudystė

Miesto Housing Authority vedėjas John Lennox, gyvenęs Bayside, jo žmonai matant namie nusišovė. Sako, jog jis bijojo, kad darbe būsiąs nužemintas į mažiau atsakomingą vietą ir neteks dabartinės algos $7,800 į metus.

Dabar tyrinėjime pasirodo, kad jis buvo radęs grumojančio turinio laišką savo rašomojoje mašinėlėje. Grumojo jam kas tai už pastatymą prie darbo tūlose vietose negrų žmonių. Jis kalbėjo radęs laišką, kad "kas nors turės įvykti".

Praha. — Slovakijoje vieton buvusio premjero S. Sebesta paskirtas Jan Stencel.

Tunis, Tunisija. — Tunisijos vyriausybė atmetė Francūzijos kaltinimus, kad ji remia Alžyro sukilėlius.

PRANEŠIMAS

ROCHESTER, N. Y.

Nepaprastas susirinkimas Laisvės skaitytojų ir LLD narių, sausio 17 d., 7:30 v. v. Svarstysime Laisvės ateities reikalus. Įvyks Gedemino salėje. Bus gera vakarienė — Fish Fry. Kviečia LLD Komitetas.

DETROIT, MICH.

Šaunus banketas-vakarienė. Sausio 19 d., 5:30 v.v., Draugijų Salėje, 4097 Porter St. Rengia bendrai L. L.D. 52 kp. ir Moterų Pažangos Kliubas. Perkant bilietą iš anksto $1.50, prie durų $1.75. Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti, pasitikime, jog turėsite malonumą paremdami gražų tikslą. Valgiai bus geriausi, iš kalakutienos ir kumpių ir su prieskoniais. Kviečia Bendra Rengimo Komisija.

(12-13)

SO. BOSTON, MASS.

LLD 2 kp. nariai, kurie priklausote ir norite priklausyti 1958 m., būkite parengime 19 d. sausio, 318 W. Broadway, parengimas Laisvės naudai, gausite knygą ir taipgi prašome pasimokėti už 1958 metus.

A. Dambrauskas, sekr.

(12-15)

BROOKLYN, N. Y.

Siuvėjų Unijos Lietuvių 54-to skyriaus mėnesinis susirinkimas įvyks sausio-Jan. 22 d., 5:30 v. v., Lietuvių Unijos Rūmuose, 11-27 Arion Place. Nariai prašomi skaitlingai dalyvauti. Bus svarbių pranešimų.

Kipras Sakalauskas, Skyr. Sekr.

(12-15)

PITTSBURGH, PA.

Lietuv. Kapinių Bendrovės, Pittsburgho ir Apylinkės, yra kviečiamas metinis suvažiavimas, kuris įvyks sekmadienį, sausio-Jan. 26 d., 1958 m., prasidės 2 val. dieną, Lietuvių Mokslo Draugijos salėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa.

Taigi visi esate kviečiami dalyvauti minimame suvažiavime, kaip tai šėrininkai, taip ir lėtų savininkai, nes šis suvažiavimas yra svarbus. Čia bus išduotas metinis raportas ir yra daug svarbių reikalų aptarimui.

Po suvažiavimo bus paruošta gardi vakarienė. Visi žinote, kad kapinių bendrovės komisija vaišingumu niekada publikos nenuvylė, tai ir šiuom kartu nenuvils, nes komisijai vadovauja Elena Zeiglers, kuri labai rūpestingai ruošiasi vakarienei.

Taigi, gerbiamieji, visos apylinkės dalyvaukite suvažiavime ir būkite vakarienėje. Pradžia vakarienės 6-ą val. vakare.

J. Mažeika

(11-15)

Keisti banko plėšikai

Kėli mėnesiai laiko atgal vienas protinėje ligoninėje buvęs pilietis atėjo į Jamaica Savings Bank, prie Jamaica Ave. ir Sutphin Blvd., Jamaica, ir pareikalavo $10,000. Jis sakė, kad jis turi revolverį.

Pinigai jam buvo duoti po $10 bumažkomis, kaip reikalavo, ir jis išėjo. Nuėjo porą blokų, į Long Island geležinkelio stotį, ir galvojo, kaip pinigus grąžinti bankui. Tuo kartu pasisuko policininkas, kuris jam "pagelbėjo" nunešti atgal pinigus į banką.

Tas žmogus sakė, kad jam reikėjo pinigų, tai jis ir pasiėmė. Daugiau spaudoje nieko apie tai neteko matyti, gal dar bus teismas.

Antradienį tame pat banke pasikartojo panaši istorija. Atėjo tūlas Leo Gauthier, 49 metų, virėjas bedarbis, kurls netoli nuo bankų gyvena ant 144th Street. Priėjo prie langelio ir merginai pasakė:

"Klausyk, mergele, aš turiu rankinę granatą. Geriau duok man po $10 bumažkonis $1,000, tai būsime draugai čia ir dangaus karalystėje!"

Mergina, tik 18 metų, Alida Eichinger nusigando. Ji atskaitė reikalautojui $1,000 ir padavė. Ir kada jis ėmė eiti durų link, tai šaukė:

— Laikykite tą žmogų! — kartojo nusigandusi mergelė.

Leo Gauthier pasiėmęs pinigus, juos skaičiuodamas, išėjo į gatvę. Kaip tik gatvėje pasitaikė sukinėjosi policininkas Vincent Porti, kuriam pasirodė keista, kad žmogus nešasi rankose glėbį pinigų.

— Laikykite tą žmogų! Laikykite! — šaukė iš banko išbėgę du jo tvarkytojai, Frank Rooney ir James Allison, ir patys puolėsi vytis "kolektorių". Prisidėjo policininkas ir tuojau jį suėmė.

Keisti plėšikai, keisti ir banko tvarkytojai.

Susirgo orkestro vadas

Kada į Metropolitan Operą buvo susirinkę 3,600 žmonių, tai laike orkestrui vadovavimo staigiai susirgo ir aplpo jo vedėjas Pietro Cimara. Jis paimtas į St. Clare ligoninę ir dar randasi kritiškoje pdėtyje.

Jam susirgus, orkestro vadovavimą paėmė Walter Hagan, vienas iš smuikorių.

Tai prezidento kalba buvo kaip "gyduolė"

New Yorkas. — Per kelis pastaruosius mėnesius biznio kompanijų šėrai buvo nepastovūs. Dažnai milijonai šėrų į vieną dieną nupuldavo labai daug savo vertėje. Bet kaip tik prezidentas Eisenhoweris pasakė Kongrese kalbą siūlydamas skirti daug pinigų ginklams, tai šėrai tartum gavo "gyduolių."

Įsileis tarybinius artistus-piešėjus

Washingtonas.—Dan Dowling, New York Herald-Tribune kartūnistas, pasiūlė, kad būtų pakviesti tarybiniai artistai - kartūnistai į šios rūšies amerikiečių konferenciją, įvykstančią gegužės mėnesį, Indianapolyje. Valstybės departmentas sutiko įsileisti.

Washingtonas. — Šiaurių tyrinėtojas Sir H. Wilkins pagamino nuo šalčio kaukę ir užpatentavo.

Business Opportunity

GROCERY-DELICATESSEN

Pardavimo priežastis—mirtis šeimoje. Kreipkitės iki 8 valandos vakarais. 124 W. 238 St., Bronx.
Tel. **Kingsbridge 3-1840.**

(11-13)

For Rent

IŠNUOMUOJAME nuo vasario 8, 1958 iki kovo 31, 1959 savo gražų 3-jų rūmų išfornišiuotą apartmenta gerai įsisteigusiai porai už kainą $110 į mėnesį, gesas ir elektra įskaityta. Galima pamatyti pagal susitarimą. Telefonas **BA. 4-7552.**

(11-15)

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

LAISVĖS METINIS

BANKETAS

Sausio 26 January

PRASIDĖS 6 V. VAKARE

Bankete bus daug svečių iš kitų miestų, nes tą dieną įvyks Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimas ir į suvažiavimą iš toliau atvykusieji laisviečiai bus bankete.

LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

VAKARIENĖS BILIETAS $3.
Prašome iš anksto įsigyti bilietą.